

Να διατηρηθεί μέχρι
Βαθμός ασφαλείας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Μαρούσι 20- 7 - 2010
Αριθ. Πρωτ. Βαθμός Προτερ.
Φ. 12 / 879 / 88413 / Γ1

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α'

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Ταχ. Δ/νση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ.-Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: <http://www.yperth.gr>
Πληροφορίες: Κ. Παπαχρήστος
Ρ. Γεωργακόπουλος
Τηλέφωνο : 210- 34.43.605

ΘΕΜΑ: Διδασκαλία- πρόγραμμα σπουδών των νέων διδακτικών αντικειμένων που θα εισαχθούν στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία που θα λειτουργήσουν με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ)- επανεξέταση & επικαιροποίηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων και οδηγιών για τα διδακτικά αντικείμενα του ολοήμερου προγράμματος

Έχοντας υπόψη:

1. Την παρ. 11 του άρθρου 4 του Ν. 1566/85 (ΦΕΚ 167, τ. Α'), «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες Διατάξεις», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 7 του Ν. 2525/97 (ΦΕΚ 188, τ. Α'), «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις».
2. Το εδάφιο γ' της παρ. 2 του άρθρου 24 του Ν. 1566/85 (ΦΕΚ 167, τ. Α'), «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες Διατάξεις».
3. Την παρ. 5 του άρθρου 4 του Ν. 2525/97 (ΦΕΚ 188, τ. Α'), «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις».
4. Την παρ. 1 του άρθρου 10 του Π.Δ 201/98 (ΦΕΚ 161, τ. Α'), «οργάνωση και λειτουργία δημοτικών σχολείων».
5. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α').
6. Την με αριθμ. Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010, (ΦΕΚ 804, τ. Β'/9-6-2010) Απόφαση του Υπ. ΠΔΒΜΘ με θέμα: « Ωρολόγια Προγράμματα δημοτικών σχολείων με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα».
7. Τις διατάξεις της με αριθμ. 1120/Η/7-1-2010 Απόφασης (ΦΕΚ 1/τ.Β'/8-1-2010) περί «καθορισμού αρμοδιοτήτων Υφυπουργών του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων».
8. Τις 18/2010 και 19/2010 Πράξεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
9. Το γεγονός της επανεξέτασης και επικαιροποίησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων και οδηγιών για τα διδακτικά αντικείμενα του ολοήμερου προγράμματος, καθώς και των αντίστοιχων νέων που έχουν εισαχθεί στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία τα οποία θα λειτουργήσουν από το σχολικό έτος 2010-2011 με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.
10. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

Α πο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

Άρθρο 4.

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΕΑΕΠ

Διατηρείται το βασικό πλαίσιο του μαθήματος όπως καθορίζεται στο Δ.Ε.Π.Π.Σ. και Α.Π.Σ. της Φυσικής Αγωγής (Υ.Α. 21072β/Γ2, ΦΕΚ 304 τ. Β/13-3-2003, σελ. 4281-4306) στο γενικό σκοπό και τους στόχους ψυχοκινητικού, συναισθηματικού και γνωστικού τομέα. Τα βιβλία Φυσικής Αγωγής για το δημοτικό σχολείο αποτελούν το βασικό οδηγό διδασκαλίας του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής.

Α) Υποχρεωτικό πρόγραμμα (8.10 – 14.00)

Στο αναμορφωμένο ενιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα η κατανομή των ωρών της Φυσικής Αγωγής έχει ως εξής:

ΤΑΞΕΙΣ	Α'	Β'	Γ	Δ'	Ε'	ΣΤ'
ΩΡΕΣ	4	4	4	4	2	2

Η κατανομή των ωρών στο ωρολόγιο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής ανά θεματική ενότητα στην Ε' και ΣΤ' τάξη δεν αλλάζει.

Στις τάξεις Α', Β', Γ' και Δ' η μια (1) διδακτική ώρα της Φυσικής Αγωγής στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα, θα διατίθεται στους **Χορούς** (Φ.Ε.Κ. 804/9-9-2010). Ο χορός, ιδιαίτερα στις μικρές ηλικίες, βοηθά στην ανάπτυξη του ρυθμικού αισθητηρίου και της ρυθμικής ικανότητας, με αποτέλεσμα να διευκολύνεται ο κινητικός συντονισμός και η γενικότερη κινητική ανάπτυξη των μαθητών.

Οι υπάρχουσες θεματικές ενότητες των Ελληνικών Παραδοσιακών Χορών και της Μουσικοκινητικής Αγωγής μεταφέρονται από το ισχύον ΑΠΣ στην ώρα που διατίθεται στους Χορούς κι έτσι διευρύνεται η ενότητα και ως προς το χρόνο αλλά και ως προς το περιεχόμενο.

1. ΝΕΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΧΟΡΟΙ

Σκοπός-Γενικές κατευθύνσεις

Σκοπός του χορού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι η ανάπτυξη του ψυχοκινητικού τομέα του παιδιού, της αισθητικής του εκτίμησης, της προσωπικότητας και της κοινωνικής του συμπεριφοράς.

Με βάση την ταξινόμηση του ψυχοκινητικού τομέα, η ψυχοκινητική ανάπτυξη ολοκληρώνεται με την κατάκτηση της μη λεκτικής επικοινωνίας, που επιτυγχάνεται μέσα από την ανάπτυξη της εκφραστικής και ερμηνευτικής κίνησης. Η ερμηνευτική κίνηση περιλαμβάνει την αισθητική και δημιουργική κίνηση και συνδέεται άμεσα με το χορό (Φυσική Αγωγή Α' & Β' δημοτικού, Βιβλίο Εκπαιδευτικού, σ. 34 - 39).

Ο χορός εντάσσεται συχνά σε προγράμματα Φυσικής Αγωγής, απαλλαγμένος από την απαίτηση για τεχνική αρτιότητα, με στόχο να αναπτύξει τις εκφραστικές, ερμηνευτικές και δημιουργικές ικανότητες των μαθητών. Επίσης, ο χορός αναπτύσσει και διευρύνει την αισθητική των μαθητών και τους φέρνει σε επαφή με ποικίλα πολιτιστικά ιδιώματα του ελληνικού χώρου, αλλά και άλλων χωρών. Κοινό σημείο των Ελληνικών Παραδοσιακών Χορών και της Μουσικοκινητικής Αγωγής είναι ότι και τα δύο αντικείμενα βασίζονται στην ενότητα μουσικής, λόγου και κίνησης.

Ο Ελληνικός Παραδοσιακός Χορός αποτελεί ένα ενιαίο τρίπτυχο μουσικής, λόγου και κίνησης.

Η μουσικοκινητική αγωγή στοχεύει:

1. Στην ολόπλευρη ανάπτυξη του μαθητή,
2. Στην αισθητική καλλιέργειά του και
3. Στην ανάπτυξη των δημιουργικών κι εκφραστικών ικανοτήτων.

Οι παραπάνω στόχοι επιτυγχάνονται με την εμπλοκή του μαθητή/τριας σε δραστηριότητες οι οποίες εμπλέκουν τη μουσική, το λόγο και την κίνηση, δίνοντας έμφαση στο ρυθμό.

Η οργάνωση και το περιεχόμενο των μαθημάτων της Φυσικής Αγωγής για τις Α' - Β' & Γ' - Δ' τάξεις, όπως φαίνεται στο Φ.Ε.Κ. και στο βιβλίο για τον εκπαιδευτικό, έχει έναν αισθητικό προσανατολισμό, γεγονός που είναι εμφανέστερο στο περιεχόμενο και στον τρόπο οργάνωσης των διδασκαλιών στις θεματικές ενότητες της μουσικοκινητικής αγωγής, του ελληνικού

παραδοσιακού χορού και της ψυχοκινητικής αγωγής. Εμφανής είναι, επίσης, η σύνδεση του μαθήματος με τη χορογραφική δημιουργία, όπως φαίνεται από την ύπαρξη της «παρουσίασης», ως τελευταίας φάσης κάθε ημερήσιας διδασκαλίας των παραπάνω ενοτήτων.

2. Περιεχόμενο

Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν, οι χοροί μπορούν να γίνουν αντιληπτοί ως μια επέκταση του ήδη υπάρχοντος Α.Π.Σ. με στόχο να ενισχυθεί ο αισθητικός και δημιουργικός χαρακτήρας του μαθήματος. Επιμέρους στόχος είναι η εσωτερική επικοινωνία των δύο θεματικών ενοτήτων, της Μουσικοκινητικής Αγωγής και των Ελληνικών Παραδοσιακών χορών. Με αυτό τον τρόπο η διδασκαλία του Παραδοσιακού Χορού θα προετοιμάζεται μέσα από μουσικοκινητικές δραστηριότητες και η Μουσικοκινητική Αγωγή θα χρησιμοποιεί υλικό από την ελληνική παράδοση. Ο εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής μπορεί να προγραμματίσει το περιεχόμενο των διδασκαλιών του, αφού συνεκτιμήσει τις ιδιαίτερες συνθήκες του σχολικού περιβάλλοντος, τις ιδιαιτερότητες και τις προτιμήσεις των μαθητών του, τις προτιμήσεις και τις ιδιαίτερες ικανότητες και γνώσεις του.

Βασικοί άξονες περιεχομένου

α. Διδασκαλία και επέκταση των θεματικών ενοτήτων «ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί» και «μουσικοκινητική αγωγή» με: παραδοσιακά παιχνιδοτραγούδα, παραδοσιακά μουσικοκινητικά δρώμενα, τοπικούς παραδοσιακούς χορούς και δημιουργική αξιοποίηση της ελληνικής μουσικής παράδοσης. (βλ. βιβλία του εκπαιδευτικού Α' - Β' & Γ' - Δ' δημοτικού). Οι διδασκαλίες οι οποίες περιγράφονται στα βιβλία είναι ενδεικτικές. Οι ιδέες τους μπορούν να αναπτυχθούν καθώς και να εμπλουτιστούν ως προς το περιεχόμενο. Επισημαίνεται ότι στις περισσότερες διδασκαλίες παραδοσιακού χορού χρησιμοποιείται ήδη η μουσικοκινητική προσέγγιση και σε διδασκαλίες μουσικοκινητικής αγωγής χρησιμοποιείται παραδοσιακό υλικό. Προτείνεται να γίνει ιδιαίτερη επέκταση στα μαθήματα τα οποία συνδέουν το λόγο με την κίνηση ή ασχολούνται με τη μουσικοκινητική επεξεργασία του λόγου και επίσης να δοθεί ιδιαίτερη σημασία και να γίνουν επαναλήψεις στα μαθήματα τα οποία ασχολούνται με την κατάκτηση των βασικών μουσικοκινητικών εννοιών (βλ. βιβλία Α' & Β' και Γ' & Δ' δημοτικού, εκπαιδευτικού και βιβλία μαθητή).

Παραδοσιακό μουσικοκινητικό υλικό το οποίο προέρχεται από παιδικά τραγούδια, παιχνιδοτραγούδα, λαχνίσματα κ.λπ., μπορεί να αποτελέσει ταυτόχρονα υλικό για μουσικοκινητική διδασκαλία και μύηση – προετοιμασία για τη διδασκαλία του παραδοσιακού χορού. Παραδείγματα τέτοιων διδασκαλιών υπάρχουν ήδη στα βιβλία του εκπαιδευτικού ενώ συμπληρωματικές ιδέες υπάρχουν στα βιβλία του μαθητή. Πιο συγκεκριμένα βλ: α) *Φυσική Αγωγή βιβλίο εκπαιδευτικού Α' & Β' δημοτικού*, ενότητα «μουσικοκινητική αγωγή» 8^ο μάθημα, ενότητα «ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί» 2^ο, 3^ο, 6^ο, μάθημα, ενότητα «παιχνίδια παραδοσιακά, ελεύθερα και οργανωμένα» 17^ο, 22^ο, 23^ο, β) *Φυσική Αγωγή βιβλίο εκπαιδευτικού Α' & Β' δημοτικού* σελ. 93, 100 – 103, γ) *Φυσική Αγωγή βιβλίο εκπαιδευτικού Α' & Β' δημοτικού*, ενότητα «μουσικοκινητική αγωγή» 2^ο και 7^ο μάθημα.

β. Λαϊκοί χοροί και παιχνίδια από άλλες χώρες. Το περιβάλλον του σημερινού σχολείου αρχίζει να διαμορφώνεται σε πολυπολιτισμικό. Η αξιοποίηση των εμπειριών των παιδιών από διαφορετικά περιβάλλοντα ή γενικότερα η χρησιμοποίηση παιχνιδιών και χορών από άλλες χώρες, αποτελεί επέκταση του περιεχομένου του μαθήματος, η οποία μπορεί να αξιοποιήσει παιδαγωγικά τις εμπειρίες των μαθητών καθώς και τις ιδιαίτερες γνώσεις, δεξιότητες και προτιμήσεις των εκπαιδευτικών. Στην κατηγορία αυτή θα μπορούσαν να ενταχθούν και απλοποιημένες μορφές από άλλα είδη χορού, ανάλογα με τις ιδιαίτερες γνώσεις του εκπαιδευτικού (π.χ. κοινωνικοί χοροί, latin, dancesport dances κ.λπ.).

γ. Σύγχρονες μορφές χορευτικής έκφρασης. Η κατηγορία αυτή απευθύνεται περισσότερο στις τάξεις Γ' & Δ'. Αναφέρεται σε μορφές χορού οι οποίες χαρακτηρίζουν την εποχή κι αποτελούν δημοφιλή μορφή έκφρασης των νέων (π.χ. hip – hop, RnB, Break Dance, funky jazz κ.λπ.). Επιπρόσθετα, αναφέρεται στο δημιουργικό χορό, στοιχεία του οποίου εμπεριέχονται και στην ψυχοκινητική αγωγή. Στόχος της κατηγορίας αυτής είναι να αξιοποιηθούν δημιουργικά οι υπάρχουσες εμπειρίες των μαθητών και να επιτευχθεί η σύνδεση σχολείου και κοινωνίας. Προτείνεται η διδασκαλία να οργανώνεται με αλληλοδιδακτικούς και ομαδοσυνεργατικούς

τρόπους. Στις Α' & Β' τάξεις η κατηγορία αυτή αναφέρεται περισσότερο στο δημιουργικό χορό, στον κινητικό αυτοσχεδιασμό και στη δημιουργία μουσικοκινητικών συνθέσεων.

δ. Προετοιμασία εκδηλώσεων - παραστάσεων. Η δημιουργία εκδηλώσεων και παραστάσεων αποτελεί μέρος της σχολικής ζωής. Εντάσσεται στις σχολικές γιορτές ή αποτελεί το επιστέγασμα ενός σχεδίου εργασίας. Ο εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής μπορεί να αξιοποιήσει ορισμένες ώρες της θεματικής ενότητας για την προετοιμασία εκδηλώσεων ή παραστάσεων. Προτείνεται να ακολουθηθούν συνεργατικές διαδικασίες καθώς και διαδικασίες καθοδηγούμενου αυτοσχεδιασμού, προκειμένου τα παιδιά να εκφραστούν και να δημιουργήσουν. Τέτοιες διαδικασίες χαρακτηρίζουν την οργάνωση όλων των προτεινόμενων μαθημάτων στα βιβλία του εκπαιδευτικού. Τονίζεται ότι το σημαντικότερο είναι η εξασφάλιση δυνατότητας συμμετοχής όλων των μαθητών.

Το μάθημα του χορού, εμπεριέχει στοιχεία διαθεματικής και διεπιστημονικής προσέγγισης και ειδικά στις τάξεις Γ' και Δ' μπορεί να συνδεθεί με μουσική – θέατρο, λογοτεχνία, λαογραφία, τοπική ιστορία, εικαστικά κ.ά., έτσι ώστε να αναδειχθούν οι πολλαπλές και ποικίλες εκφραστικές δυνατότητες των μαθητών.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν γι' αυτές τις δραστηριότητες μουσικό υλικό από τα 5 Audio cd της Φυσικής Αγωγής καθώς και της Μουσικής που υπάρχουν σε όλα τα σχολεία, ή και να χρησιμοποιήσουν μουσικές της αρεσκείας τους.

3. Οργάνωση μαθήματος

Προτείνεται η δομή των ενδεικτικών διδασκαλιών οι οποίες βρίσκονται στο βιβλίο του εκπαιδευτικού. Σύμφωνα με αυτή κάθε διδασκαλία χωρίζεται σε τρεις φάσεις: προετοιμασία, κυρίως θέμα και παρουσίαση. Η παρουσίαση μπορεί να αξιοποιηθεί έτσι ώστε οι μαθητές να έρθουν σε βιωματική επαφή με την τέχνη του χορού και να λειτουργήσουν ως «μικροί δημιουργοί».

Οι εκπαιδευτικοί Φυσικής αγωγής προκειμένου να αποφασίσουν τις μεθόδους τις οποίες θα ακολουθήσουν μπορούν να συμβουλευτούν τα βιβλία για τον εκπαιδευτικό των Α' - Β' και Γ' - Δ' τάξεων και ειδικότερα τις σελίδες 43-62 και 13-34 αντίστοιχα. Προτείνεται να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στις μεθόδους παραγωγής, οι οποίες περιγράφονται στο βιβλίο εκπαιδευτικού των Γ' - Δ' τάξεων στις σελίδες 27-28 καθώς και σε ομαδοσυνεργατικές προσεγγίσεις.

Ενδεικτική κατανομή ωρών ανά θεματική ενότητα..

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Α' & Β' τάξη	Γ' & Δ' τάξη
Μουσικοκινητική Αγωγή	10 ώρες	7 ώρες
Παραδοσιακοί Χοροί	10 ώρες	10 ώρες
Λαϊκοί χοροί και παιχνίδια άλλων χωρών	4-6 ώρες	5-7 ώρες
Σύγχρονες μορφές χορευτικής έκφρασης	4 ώρες	4-6 ώρες
Προετοιμασία εκδήλωσης – παράστασης	μέχρι 4 ώρες	μέχρι 5 ώρες
Συνολικές ώρες Χορού	32	

2. Η ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Οι τρεις (3) ώρες Φυσικής Αγωγής του εβδομαδιαίου προγράμματος, στις τάξεις Α' - Β' & Γ' - Δ', καλύπτονται από τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

Α' και Β' τάξη (Ενδεικτική κατανομή ωρών ανά θεματική ενότητα).

Ψυχοκινητική Αγωγή	28-30 ώρες
Κινητικά Παιχνίδια	25-30 ώρες
Γυμναστικές κινήσεις και προασκήσεις ενόργανης γυμναστικής	10-12 ώρες
Γνωριμία με φυσικές δραστηριότητες & Σπορ υγείας και αναψυχής	10-15 ώρες
Κολύμβηση (βλ. παράρτημα)	μέχρι 10 ώρες
Καταγραφή δεικτών κινητικής και σωματικής ανάπτυξης	6 ώρες
Προετοιμασία εκδηλώσεων	μέχρι 4 ώρες
ΣΥΝΟΛΟ:	93 ώρες

Γ' και Δ' τάξη (Ενδεικτική κατανομή ωρών ανά θεματική ενότητα).

Ψυχοκινητική αγωγή

1. Εξάσκηση σε σύνθετες κινητές δεξιότητες (κινητικά παιχνίδια)	16-20 ώρες
2. Ανάπτυξη φυσικών ικανοτήτων (κινητικά παιχνίδια)	8-10 ώρες
Γυμναστική – Ενόργανη γυμναστική	10-12 ώρες
Μύηση στις Αθλοπαιδιές και το Στίβο	20 ώρες

Γνωριμία με νέα ή μη διαδεδομένα αθλήματα και αθλήματα ΑμΕΑ	10-16 ώρες
Φυσικές δραστηριότητες & Σπορ υγείας και αναψυχής(σχέδιο εργασίας)	8-12 ώρες
Κολύμβηση (βλ. παράρτημα)	μέχρι 10 ώρες
Καταγραφή δεικτών κινητικής και σωματικής ανάπτυξης	6 ώρες
Εσωτερικές διοργανώσεις παιχνιδιών και προσαρμοσμένων αθλοπαιδιών	μέχρι 10 ώρες
ΣΥΝΟΛΟ: 96 ώρες	

Πρόγραμμα ολοήμερου (14.50 – 16.15 ή 17.00)

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

1. Σκοπός και στόχοι

Σκοπός του διδακτικού αντικειμένου του αθλητισμού είναι μέσα από ποικίλες κινητικές και αθλητικές δραστηριότητες να βοηθήσει στη σωματική ανάπτυξη των μαθητών και να συμβάλει στην ψυχική και πνευματική τους καλλιέργεια καθώς και στην αρμονική τους ένταξη στην κοινωνία. Στο παραπάνω πλαίσιο εντάσσονται οι ειδικότεροι στόχοι του αθλητισμού που αποτελούν και στόχους του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής.

1. Γενικές κατευθύνσεις

Η επιλογή γίνεται κυρίως από τις αθλοπαιδιές, χωρίς να αποκλείονται ατομικά αθλήματα ή λιγότερο διαδεδομένα αθλήματα (π.χ. πινγκ-πονγκ, **μπάντμιντον, κολύμβηση, πάλη, τζούντο κ.ά.**), εφ' όσον υπάρχουν οι συνθήκες στο σχολείο ή σε παρακείμενους αθλητικούς χώρους. Προτείνεται τα τμήματα να συγκροτούνται κυρίως από μαθητές και μαθήτριες των τάξεων Δ', Ε', ΣΤ'.

Με την έναρξη της σχολικής χρονιάς καθορίζονται τα αντικείμενα με βάση τις προτιμήσεις των μαθητών, τις υποδομές του σχολείου, ή άλλες που μπορούν να αξιοποιηθούν από τη σχολική μονάδα, και τις ιδιαίτερες γνώσεις του εκπαιδευτικού.

Έμφαση δίνεται στη εμπέδωση και βελτίωση αθλητικών δεξιοτήτων, κύρια μέσα από το παιχνίδι και όχι από τη διδασκαλία επιμέρους στοιχείων, ακολουθώντας την οργανωτική δομή του επιλεγμένου αθλήματος.

Πρέπει να εξασφαλίζεται η συμμετοχή όλων των μαθητών στα τμήματα ανεξαρτήτως του επιπέδου δεξιότητας, να προάγεται η αποδοχή της διαφορετικότητας και να επιδιώκεται η δημιουργία ενός ασφαλούς και ευχάριστου περιβάλλοντος ενεργητικής δραστηριότητας των μαθητών. Όταν συμμετέχουν μαθητές των τάξεων Α', Β' και Γ', τότε το περιεχόμενο διαφοροποιείται γι' αυτούς και περιλαμβάνει κινητικά παιχνίδια και πολύπλευρες κινητικές δραστηριότητες για την ανάπτυξη των συντονιστικών και των φυσικών τους ικανοτήτων. Αν οι μαθητές συμμετέχουν σε κοινό τμήμα με μεγαλύτερους μαθητές, τότε εφαρμόζονται διαφοροποιημένες δραστηριότητες για τους μαθητές των μικρότερων και των μεγαλύτερων τάξεων.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ανά θεματική ενότητα)

Είναι γενικά αποδεκτό ότι το παιχνίδι γεμίζει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του παιδιού αυτής της ηλικίας. Είναι το μέσο με το οποίο γνωρίζει τον εαυτό του, μαθαίνει για τους ανθρώπους και τον κόσμο γύρω του, αντιλαμβάνεται τις δυνατότητες και τα όρια του και συμβάλλει στην κοινωνικοποίησή του. Τα παιδιά μαθαίνουν να κινούνται και μαθαίνουν μέσα από την κίνηση. Με το παιχνίδι μαθαίνουν να συνεργάζονται, να αναλαμβάνουν ευθύνες και ρόλους, μαθαίνουν να τηρούν και να σέβονται κανόνες. Είναι ανάγκη το παιδί στις μικρές τάξεις του δημοτικού σχολείου να κινείται πολύ και ελεύθερα. Είναι απαραίτητο λοιπόν να προσφέρουμε στα παιδιά

ευκαιρίες για κινητικές δραστηριότητες λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις δυνατότητες τους.

1. ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

(Βλ. βιβλία εκπαιδευτικού Α' & Β' και Γ' & Δ' δημοτικού στις αντίστοιχες θεματικές ενότητες) Εξάσκηση σύνθετων κινητικών δεξιοτήτων και φυσικών ικανοτήτων (Γ' και Δ' τάξη, ενδεικτικές δραστηριότητες). Παιχνίδια κυνηγητού με περιορισμούς στο χώρο, τρέξιμο σε καθορισμένο χρόνο, παιχνίδια σε περιορισμένο χρόνο χωρίς απαίτηση μεγάλων εντάσεων. Παιχνίδια με τις έννοιες: σωματικά σχήματα, επίπεδα του χώρου, κατευθύνσεις του χώρου, ευθείες – καμπύλες, μακριά – κοντά, σύμμετρα – ασύμμετρα, αργά – γρήγορα, ταυτόχρονα – διαδοχικά, επιτάχυνση – επιβράδυνση.

2. ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

(Βλ. βιβλίο εκπαιδευτικού Α' & Β' δημοτικού σελ. 117-128 και βιβλίο εκπαιδευτικού Γ' & Δ' δημοτικού σελ. 71 – 81)

3. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ – ΕΝΟΡΓΑΝΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

1. Σκοπός και στόχοι

Σκοπός της γενικής γυμναστικής και ενόργανης γυμναστικής στις τάξεις Α', Β', Γ' και Δ' είναι η ανάπτυξη πολύπλευρων κινητικών δεξιοτήτων, η γνώση του σώματος και ο κινητικός έλεγχος.

Οι στόχοι των γυμναστικών ασκήσεων περιλαμβάνουν την ανάπτυξη σύνθετων και περίπλοκων κινητικών δεξιοτήτων, την ανάπτυξη συναισθηματικών δεξιοτήτων και την ικανοποίηση της ανάγκης του παιδιού για πρωτότυπες κινήσεις. Ειδικότερα, οι στόχοι επικεντρώνονται:

- Στη βελτίωση του νευρομυϊκού συντονισμού και του κινητικού ελέγχου.
- Στη προαγωγή συναισθηματικών δεξιοτήτων (αυτοπεποίθησης, θάρρους, τόλμης, εκδήλωσης συναισθημάτων, αυτενέργειας).
- Στην ικανοποίηση των αναπτυξιακών αναγκών του παιδιού που συνδέονται με την πολύπλευρη κινητική δραστηριότητα του σώματος και την κινητική έκφραση.

2. Περιεχόμενο

Το περιεχόμενο της Γυμναστικής και Ενόργανης γυμναστικής για τις τάξεις Α' και Β' εστιάζεται στις γενικές γυμναστικές κινήσεις και προασκήσεις της ενόργανης γυμναστικής, ενώ για τις τάξεις Γ' και Δ' επεκτείνεται σε ασκήσεις γενικής γύμνασης και ασκήσεις ενόργανης γυμναστικής. Ενδεικτικά προτείνονται:

A' και Β' τάξη

- Ελεύθερες κινήσεις των μελών του σώματος, μεμονωμένες ή σε συνδυασμούς, με ή χωρίς όργανα (οι κινήσεις αυτές συνδέονται με το περιεχόμενο της ψυχοκινητικής αγωγής).
- Βασικές κινητικές δραστηριότητες σε στρώματα γυμναστικής (στροφές του κορμού στον επιμήκη άξονα, μετακινήσεις με χέρια και πόδια μιμούμενοι κινήσεις μωρού, πιθήκου, καμήλας, βατράχου, λαγού, σύρσιμο του σώματος, μετακινήσεις κάτω από τα πόδια των συμμαθητών, μέσα από στεφάνια, πάνω και κάτω από εμπόδια, κύλισμα σε κεκλιμένο επίπεδο, κ.ά.).
- Εξοικείωση με όργανα πάγκους, σχοινιά (αναρριχήσεις σε πολύζυγα, σε πληνθία, σε κεκλιμένους πάγκους, σε κατασκευές από αυτά, συνδυασμοί αναρριχήσεων, αιωρήσεων, μετακινήσεων, υπερπηδήσεων εμποδίων, κ.ά.)
- Βασικές κινητικές δραστηριότητες με μεγάλες μπάλες, μεγάλα στρώματα και τραμπολίνο (μετακινήσεις με μπάλες καγκουρό, ισορρόπηση-μετατοπίσεις στα χέρια-πόδια σε μεγάλες μπάλες, αναπηδήσεις και πτώσεις σε μεγάλα στρώματα, αναπηδήσεις σε τραμπολίνο, κ.ά.)
- Βάδισμα, μικρές αναπηδήσεις, αλλαγές κατεύθυνσης, κουτσό, στροφές, ισορροπίες στο ένα πόδι, πάνω σε πάγκους, σε δοκό ή σε γραμμή γηπέδου.
- Βασικές προασκήσεις ενόργανης γυμναστικής (ρολαρίσματα μπρος-πίσω-πλάι, στηρίξεις, ισορροπίες, προσγειώσεις, ποικιλία αλμάτων κ.ά.)

Γ' και Δ' τάξη

- Γυμναστικές ασκήσεις χεριών, ποδιών, κορμού (αιωρήσεις, περιφορές, εκτάσεις, κάμψεις, διπλώσεις, στροφές, τάσεις, διατάσεις) με τη μορφή που γίνονται στην προθέρμανση.
 - Δραστηριότητες με αλλαγές κατευθύνσεων και σχηματισμών στο χώρο με στοιχεία συγχρονισμού.
 - Ασκήσεις σε σταθμούς με όργανα ή χωρίς, για κυκλική γενική γύμναση (βιβλίο Γ' & Δ' δημοτικού, σελ. 55)
 - Διαπεράσεις εμποδίων, σχοινιών, υπερπηδήσεις πάγκων, εμποδίων, γραμμών, αναρριχήσεις σε κεκλιμένα επίπεδα, πολύζυγα, σχοινιά, προσγειώσεις σε στρώματα από πληνθία, σχοινιά, πολύζυγα, κ.λπ.
 - Κυβιστήσεις και ανακυβιστήσεις στα στρώματα, σε κεκλιμένο ή οριζόντιο επίπεδο (βιβλίο Γ' & Δ' δημοτικού, σελ. 53-54)
 - Ασκήσεις ευλυγισίας (πλάγιο και μετωπικό σπαγκάτο, γέφυρα).
 - Ασκήσεις εδάφους σε στρώματα (κατακόρυφη στήριξη, τροχός).
- Ο εκπαιδευτικός μπορεί να συμβουλευτεί και το βιβλίο Ε' & ΣΤ' δημοτικού, σελ. 96-108.

3. Οργάνωση μαθήματος

Η εφαρμογή του περιεχομένου της γυμναστικής και ενόργανης γυμναστικής, ιδιαίτερα με χρήση οργάνων και εξοπλισμού, απαιτεί σχεδιασμό του μαθήματος από τον εκπαιδευτικό. Ιδιαίτερη μέριμνα απαιτείται από τον εκπαιδευτικό για την ασφάλεια των μαθητών κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων.

Μεγάλο μέρος του κινητικού περιεχομένου της γυμναστικής δεν απαιτεί εξοπλισμό και μπορεί να γίνεται στον αύλειο χώρο.

Να καταβάλλεται προσπάθεια συνεχούς εναλλαγής της κινητικής δραστηριότητας, ελαχιστοποίησης του παθητικού χρόνου (χρόνος αναμονής και επεξηγήσεων) και μεθόδευσης των δραστηριοτήτων χωρίς βοήθεια στην εκτέλεση, όπου είναι δυνατό. Στις ηλικίες αυτές, προέχει η πολύπλευρη, επαρκής κινητική δραστηριότητα και όχι η σωστή εκτέλεση των κινήσεων.

4. ΦΥΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ & ΣΠΟΡ ΥΓΕΙΑΣ & ΑΝΑΨΥΧΗΣ

1. Σκοπός και στόχοι

Ο σκοπός αυτής της διάστασης του Αναλυτικού Προγράμματος της Φ.Α. για τις τάξεις Α' & Β' και Γ' & Δ' είναι η γνώριμία και η απόκτηση θετικής βιωματικής εμπειρίας των μαθητών/τριών σ' ένα πλήθος φυσικών δραστηριοτήτων (ΦΔ) και σπορ που σχετίζονται άμεσα με την υγεία και την αναψυχή. Απώτερη επιδίωξη είναι οι μαθητές μέσα από την εμπλοκή τους στα περιεχόμενα του μαθήματος να αποκτήσουν προοδευτικά θετική στάση προς τις φυσικές δραστηριότητες αναψυχής, που διεξάγονται στη φύση, και να ευαισθητοποιηθούν στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Ως επιμέρους στόχοι επίτευξης ορίζονται οι παρακάτω:

1. Στο γνωστικό τομέα οι μαθητές/τριες πρέπει: Να αναπτύξουν βασικές γνώσεις μέσα από την ενασχόλησή τους και να κατανοήσουν τις βασικές αρχές εκτέλεσης και παραμέτρους ασφάλειας φυσικών δραστηριοτήτων και σπορ αναψυχής που εκτελούνται στην ύπαιθρο.
2. Στο φυσικό και ψυχοκινητικό τομέα οι μαθητές/τριες πρέπει: Να εξοικειωθούν στην ασφαλή εκτέλεση φυσικών δραστηριοτήτων αναψυχής και παιχνιδιών/σπορ υγείας και να βελτιώσουν τη σωματική τους απόδοση και την τεχνική στην εκτέλεσή τους.
3. Στον τομέα της συμπεριφοράς οι μαθητές/τριες πρέπει: Να δείξουν έμπρακτα ότι τους αρέσει η ενασχόλησή τους με φυσικές δραστηριότητες που διεξάγονται σε εξωτερικούς χώρους, στην ύπαιθρο και στη φύση. Παράλληλα πρέπει να δείχνουν έμπρακτα σεβασμό και ευαισθησία στις αρχές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.
4. Στο συναισθηματικό τομέα οι μαθητές/τριες πρέπει: Να αποκτήσουν α) θετική στάση σ' ένα δραστήριο τρόπο ζωής και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και β) αυτοπεποίθηση στην ικανότητά τους να ανταποκριθούν με επάρκεια σε φυσικές δραστηριότητες και σπορ αναψυχής και στις προκλήσεις που προσφέρουν οι υπαίθριες δραστηριότητες.

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων πρέπει να επιδιώκεται μέσα από διδακτικές πρακτικές, περιεχόμενα και δράσεις που: α) ταιριάζουν στα ιδιαίτερα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και προτιμήσεις των μαθητών κατά περίπτωση των τάξεων Α' έως Δ', και β) στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τις υποδομές και τις δυνατότητες που προσφέρει το φυσικό περιβάλλον της περιοχής όπου βρίσκεται το κάθε σχολείο.

2. Περιεχόμενο

Τα περιεχόμενα διδασκαλίας αυτής της διάστασης του Α.Π. δεν μπορούν να οριστούν με ακρίβεια λόγω της μεγάλης διαφοράς μεταξύ των σχολείων της επικράτειας, διαφορετικές ευκαιρίες και δυνατότητες πρόσβασης για δράσεις σε εξωτερικούς χώρους και στην ύπαιθρο. Για αυτό το λόγο θα παρουσιαστεί μόνο ένα περίγραμμα των πιθανών επιλογών και γενικές κατευθυντήριες οδηγίες. Κάθε διδάσκων, κατά περίπτωση, θα αποφασίσει για τις επιλογές και τον προγραμματισμό των δράσεων.

Βασικοί άξονες Περιεχομένου

Α' και Β' τάξη (οργάνωση σχεδίου εργασίας)

Για τις τάξεις Α' και Β' τα περιεχόμενα του μαθήματος θα εκτελούνται κατά κανόνα (εκτός αν συντρέχουν ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες, όπως ύπαρξη παιδικής χαράς, πάρκου, κέντρου αναψυχής κ.ά. πλησίον του σχολείου) εντός του σχολείου στο χώρο της αυλής, χωρίς την *ύπαρξη σχεδίου εργασίας και των προϋποθέσεων που αυτό συνεπάγεται*.

Τα περιεχόμενα του μαθήματος μπορεί είναι:

- Προσαρμοσμένα κατασκευαστικά παιχνίδια μίμησης, γνωριμίας, ρόλων, θάρρους, κοινωνικότητας, συνεργασίας κ.ά.
- Δράσεις ευαισθητοποίησης για το φυσικό περιβάλλον (προστασία χλωρίδας και πανίδας, μόλυνση, σκουπίδια, πυρκαγιές, επιπτώσεων της ανθρώπινης αλόγιστης δράσης κ.ά.) με ομιλίες, προβολές, καλλιτεχνικές δημιουργίες κ.ά.
- Δημιουργία και φροντίδα του φυσικού περιβάλλοντος στο σχολείο (πότισμα και περιποίηση φυτών, ανάπτυξη προσωπικού φυτού/δένδρου στη διάρκεια της χρονιάς που θα φυτευτεί στο σχολείο ή σε πάρκο σε ειδική εκδήλωση).
- Προεργασία/προετοιμασία για διεξαγωγή περιπάτου (ετοιμασία περιεχομένων σακιδίου, αρχές ασφάλειας, ένδυση-υπόδηση, νερό, προστασία από τον ήλιο, κ.ά.).
- Προεργασία/προετοιμασία για διεξαγωγή διαδρομής με ποδήλατο (ετοιμασία περιεχομένων σακιδίου, βασικές αρχές οδικής ασφάλειας, κράνος, ένδυση-υπόδηση, κ.ά.).
- Διεξαγωγή απλών κατασκευών με σχοινιά, ξύλα, κούτες κ.ά.
- Ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων κατασκήνωσης (στήσιμο απλής σκηνής, διαδικασία ανάματος/σβησίματος φωτιάς κ.ά.)
- Εκμάθηση βασικών κανόνων ασφάλειας σε υπαίθριες δραστηριότητες (για έντομα, ερπετά, ατυχήματα κ.ά.).

Γ' και Δ' τάξη (οργάνωση σχεδίου εργασίας)

Για τις τάξεις Γ' - Δ' τα περιεχόμενα του μαθήματος μπορούν να εκτελεστούν τόσο εντός του σχολείου (χωρίς σχέδιο μαθήματος, ειδικά για τα σχολεία στα οποία λόγω θέσης αντιμετωπίζουν προβλήματα μετακίνησης), όσο και εκτός του σχολείου με την ύπαρξη σχεδίου εργασίας που θα υλοποιείται κατά κανόνα κατά τη διάρκεια εκπαιδευτικών εκδρομών. Ωστόσο, για τις τάξεις Γ' και Δ', προτείνεται η εφαρμογή σχεδίου εργασίας με δράσεις εκτός σχολείου. Ενδεικτικά, τα περιεχόμενα του μαθήματος μπορεί να είναι:

- Όλα τα παραπάνω προσαρμοσμένα στο επίπεδο ανάπτυξης, τις γνώσεις και τις εμπειρίες που ήδη απόκτησαν οι μαθητές στις προηγούμενες τάξεις.
- Σχέδιο εργασίας για φυσικές δραστηριότητες αναψυχής σε βουνό (πεζοπορία, χιονοδρομία, ποδηλασία, κατασκευαστικές δράσεις, κυνήγι θησαυρού, orienteering/προσανατολισμός, κ.ά.)
- Σχέδιο εργασίας για φυσικές δραστηριότητες αναψυχής στη θάλασσα (επίσκεψη σε ιστοπλοϊκό όμιλο, σε κωπηλατικό όμιλο κ.ά.).
- Σχέδιο εργασίας για φυσικές δραστηριότητες αναψυχής σε οργανωμένη κατασκήνωση (σπορ περιπέτειας, τοξοβολία, αναρρίχηση, σχοινοκατασκευές, κατασκευές, δεξιότητες επιβίωσης κ.ά.).

- Σχέδιο εργασίας για φυσικές δραστηριότητες αναψυχής στην πόλη με παιχνίδι του θησαυρού και orienteering (προσανατολισμός) με χρήση πυξίδας, χαρτών κ.ά. για την εκμάθηση σημαντικών σημείων/μνημείων κ.ά. της ευρύτερης περιοχής του σχολείου.
- Σχέδιο εργασίας για επίσκεψη σε ιππικό όμιλο (γνωριμία με τα σπορ όπου πρωταγωνιστεί το άλογο, αρχές περιποίησης των αλόγων κ.ά.).

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι:

1. Σ' όλες τις παραπάνω προτεινόμενες δράσεις πρέπει να εφαρμόζεται μια ολιστική διδακτική προσέγγιση όπου ο μαθητής θα συμμετέχει ενεργά, θα αποκτά πρακτική εμπειρία της δραστηριότητας, θα μαθαίνει τα βασικά χαρακτηριστικά, τις απαιτήσεις και τις προϋποθέσεις ασφάλειας, θα αποκτά θετικά βιώματα επιτυχίας και χαράς από τη συμμετοχή του και θα παρακινείται για υψηλότερη ατομική απόδοση.

2. Ο ΚΦΑ είναι σημαντικό να επιδιώκει μια διαθεματική και διεπιστημονική προσέγγιση των παραπάνω θεμάτων με τη συνεργασία και άλλων διδασκόντων.

3. Οι μαθητές πρέπει να εμπλέκονται ενεργά σε αποφάσεις που αφορούν στις προσφερόμενες επιλογές, ανταποκρινόμενοι, υπό την καθοδήγηση του διδάσκοντα, στα καθήκοντα που απορρέουν από τις δραστηριότητες που οι ίδιοι αποφάσισαν και επέλεξαν. Δεν είναι αρκετό να επισκεφθούν απλά χώρους διαφόρων ΦΔ και σπορ, αλλά να εμπλακούν ενεργά και να βιώσουν τη χαρά της φύσης, σ' όλες τις εκφράσεις της (με ήλιο, βροχή, χιόνι, αέρα, λάσπη, κύμα στη θάλασσα κ.ά.).

Το σχολείο πρέπει να είναι «ανοιχτό» στην τοπική κοινωνία και να επιδιώκει τη συνεργασία των γονέων. Οι γονείς πρέπει να είναι ευπρόσδεκτοι στις σχολικές δραστηριότητες και να ζητείται η συνδρομή τους σε περιπτώσεις όπου μπορούν να βοηθήσουν με την παρουσία, τις γνώσεις ή την τέχνη τους.

3. Οργάνωση μαθήματος

Είναι φανερό λοιπόν ότι για την επίτευξη του σκοπού και των επιμέρους στόχων που περιγράφονται παραπάνω, απαιτείται η χρήση όλου του φάσματος των μοντέλων και των στρατηγικών διδασκαλίας. Ωστόσο, ο αποτελεσματικός σχεδιασμός και προγραμματισμός του μαθήματος, που μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία σ' όλους τους μαθητές και αξιολογείται με επάρκεια για την αποτελεσματικότητά του, αποτελεί το βασικό άξονα για την επιτυχία και σ' αυτή του τη διάσταση, του μαθήματος της ΦΑ. Αντίθετα, η διδασκαλία που στερείται φαντασίας, είναι πλημμελώς σχεδιασμένη, αποσπασματική και σποραδική στην εφαρμογή της, θα απογοητεύσει γρήγορα τους μαθητές και θα δημιουργήσει προβλήματα στην επίτευξη των επιθυμητών στόχων.

Επιθυμητές πρακτικές διδασκαλίας των ΦΔ και σπορ υγείας και αναψυχής.

Διδασκαλία	Επιθυμητή πρακτική	Ανεπιθύμητη πρακτική
Κατάσταση	Σαφής, αναπτυξιακά κατάλληλη, ευχάριστη, καλά σχεδιασμένη, με διαδικασία αξιολόγησης	Ασαφής, χαμηλής εκτίμησης, συμπτωματική, χωρίς καταγραφή και αξιολόγηση
Σχετικότητα	Κατανοητή, με συγκεκριμένο στόχο και επιδιώξεις σε κάθε μάθημα	Περιορισμένης ευρύτητας, ρηχή σε στόχους
Συνάφεια	Συναφής και άμεσα συντονισμένη με το αντικείμενο διδασκαλίας – αναπτυξιακά κατάλληλη	Τυχαία και άσχετη με το αντικείμενο – αναπτυξιακά κατάλληλη με τα ενδιαφέροντα και την ψυχοσωματική ανάπτυξη των μαθητών
Σύνδεσμος	Ισχυροί σύνδεσμοι με την αγωγή υγείας και άλλα μαθήματα – Πρέπει ν' αποτελεί μέρος ενιαίου συνόλου των δράσεων της τάξης	Ελάχιστη σύνδεση με τα διδακτικά αντικείμενα της αγωγής υγείας και άλλων μαθημάτων – απομονωμένη από τις υπόλοιπες δραστηριότητες.

Επικέντρωση	Επίτευξη – θετική εμπειρία – χαρά από τη συμμετοχή – αλληλεπίδραση – ανάπτυξη αυτοεκτίμησης και θετικών στάσεων προς την άσκηση – ευαισθητοποίηση προς το περιβάλλον	Αποσπασματική - έμφαση σε άλλους στόχους (fitness, επίδοση, εκμάθηση τεχνικών κ.ά.)
Επιδίωξη	Η ενεργητική εμπλοκή όλων των μαθητών – η θετική εμπειρία και η χαρά από τη συμμετοχή - είναι το ζητούμενο	Αποκλειστική – να απομονώνει παιδιά με μειωμένες ικανότητες ή αυτά με ειδικές ανάγκες.
Δράση	Με καθοδήγηση – υποστήριξη από ειδικούς ή κατάλληλα βιβλία – αξιολόγηση	Χωρίς καθοδήγηση – χωρίς μηχανισμό αξιολόγησης

Για την αποτελεσματική υλοποίηση του μαθήματος ο ΚΦΑ πρέπει να φροντίζει για τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών όπου όλοι οι μαθητές συμμετέχουν, ανήκουν σε ομάδες εργασίας και δραστηριοποιούνται τόσο στο μάθημα όσο και εκτός σχολείου με τη συνδρομή των γονέων τους. Κάθε μαθητής πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ξεχωριστή προσωπικότητα, να εμπλέκεται με ενθουσιασμό σε δραστηριότητες που τον ενδιαφέρουν και να αισθάνεται ότι μπορεί να μάθει και να αποδώσει με επιτυχία. Οι ίσες ευκαιρίες, το ομαδικό πνεύμα και η συνεργασία των μαθητών αποτελούν βασικά συστατικά της επιτυχημένης διεξαγωγής του μαθήματος.

Για την επίτευξη των στόχων αυτής της διάστασης του αναλυτικού προγράμματος είναι σημαντικό κατά τη διδασκαλία οι μαθητές:

1. Να διασκεδάζουν και να ενθουσιάζονται από το μάθημα.
2. Να μην υπάρχουν καταστάσεις έντονου ανταγωνισμού.
3. Να δίνονται σε όλα τα παιδιά οι κατάλληλες βοήθειες και ο χρόνος που χρειάζονται για να επιτύχουν και να διορθώσουν τα λάθη τους.
4. Να χρησιμοποιείται θετική ανατροφοδότηση.
5. Να έχουν τα περιεχόμενα του μαθήματος χρηστική αξία για την καθημερινή ζωή των παιδιών.
6. Να μην εκτίθενται τα παιδιά μέτριας και χαμηλής ικανότητας.
7. Να δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να επιλέξουν το περιεχόμενο της δραστηριότητας με την οποία θα ασχοληθούν (για τις τάξεις Γ-Δ'), καθώς και τον τρόπο με τον οποίο θα την υλοποιήσουν ώστε να έχουν το αίσθημα της αυτονομίας.

Αξιολόγηση

Η πρόοδος και η επίτευξη των μαθητών και σ' αυτή τη διάσταση του μαθήματος πρέπει να αξιολογείται με βάση τους επιδιωκόμενους στόχους που τέθηκαν εξ αρχής (βλ. αρχή), σε σχέση με:

- Τη μάθηση και κατανόηση (γνωστική/αντιληπτική διάσταση)
- Την απόδοση και την επάρκεια στην τεχνική εκτέλεση (ψυχοκινητική διάσταση)
- Τη συμπεριφορά (κοινωνική-συμπεριφορική διάσταση)
- Τις στάσεις και την αυτοπεποίθηση (συναισθηματική διάσταση)

Η βελτίωση σ' αυτούς τους τομείς μπορεί να καταγραφεί μέσα από ένα πλήθος διαφορετικών προσεγγίσεων όπως:

1. Στην ανταπόκριση των μαθητών σε επικεντρωμένες προφορικές (Α'-Β' τάξη) και γραπτές ερωτήσεις (για την αξιολόγηση της γνωστικής/αντιληπτικής διάστασης).
2. Στην απόδοσή τους σε πρακτικές δεξιότητες που διδάχθηκαν (για την αξιολόγηση της ψυχοκινητικής διάστασης).
3. Στην καταγραφή των δραστηριοτήτων τους (ημερολόγια) που συμμετείχαν ή δημιουργία βιβλιαρίου παρουσιών στις δραστηριότητες του σχολείου (εντός και εκτός προγράμματος), σε εθελοντικές δραστηριότητες του σχολείου ή της κοινότητας (για την αξιολόγηση της συμπεριφορικής διάστασης)
4. Από τα συναισθήματα που εκφράζουν σε προφορικές ή γραπτές ερωτήσεις σχετικά με τη συμμετοχή τους στις δράσεις του μαθήματος και την προθυμία τους για συμμετοχή σε νέες προκλήσεις (για την αξιολόγηση της συναισθηματικής διάστασης).

5. ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ

Στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής, προβλέπεται η διδασκαλία της Κολύμβησης «όπου υπάρχουν οι δυνατότητες» (ΦΕΚ 304/13-3-2003 τ. Β'). Ήδη υλοποιούνται με επιτυχία προγράμματα κολύμβησης σε τέσσερις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης με πρωτοβουλίες των Σχολικών Συμβούλων.

Προϋποθέσεις υλοποίησης των μαθημάτων κολύμβησης

1. Να υπάρχει σε κοντινή απόσταση πισίνα που καλύπτει τις προδιαγραφές ασφάλειας και υγιεινής.
2. Να είναι πάντα παρών, κατά τη διάρκεια του μαθήματος, πιστοποιημένος ναυαγοσώστης.
3. Η αναλογία μαθητών εκπαιδευτικών να είναι το ανώτερο 1:10. Για να διατηρηθεί αυτή η αναλογία θα πρέπει να διατεθούν (εφόσον υπάρχει η δυνατότητα) επιπλέον εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής από την οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης.
4. Να είναι στη διάθεση του ΚΦΑ το Δελτίο υγείας μαθητή και επιπλέον η διάγνωση από δερματολόγο ιατρό.

Εγκρίσεις

Για τη διεξαγωγή της κολύμβησης ο/η ΚΦΑ του σχολείου πρέπει να διασφαλίσει:

1. Τη σύμφωνη γνώμη του Συλλόγου Διδασκόντων της Σχολικής Μονάδας (ως προς την τροποποίηση του ωρολογίου προγράμματος, τη μετακίνηση και τη συνοδεία των μαθητών).
2. Την έγκριση του Σχολικού Συμβούλου της οικείας Περιφέρειας για την τροποποίηση του ωρολογίου προγράμματος.
3. Την έγκριση του Σχολικού Συμβούλου Φυσικής Αγωγής για το περιεχόμενο του μαθήματος.

Οδηγίες προς τους ΚΦΑ και τη διεύθυνση του σχολείου

1. Το μάθημα της κολύμβησης προτείνεται να πραγματοποιείται (για την ασφάλεια των μαθητών) αρχικά στη μικρή πισίνα εκμάθησης του κολυμβητηρίου. Συνεκτιμάται το επίπεδο κολυμβητικής ικανότητας των μαθητών.
 2. Το μάθημα της κολύμβησης να διδάσκεται σε συνεχόμενο δίωρο.
 3. Η μετακίνηση να γίνεται πάντοτε με την επίβλεψη και ευθύνη του εκπαιδευτικού Φυσικής Αγωγής του οικείου σχολείου.
 4. Πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα προστασίας, ασφάλειας και υγιεινής κατά την εφαρμογή του προγράμματος.
- Προτείνεται, όπου υπάρχει η δυνατότητα, και η υλοποίηση σχεδίου εργασίας για την κολύμβηση στο ολοήμερο πρόγραμμα καθώς και στην προαιρετική ζώνη παρακολούθησης του προγράμματος του ολοήμερου σχολείου. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η αυτονομία της σχολικής μονάδας μέσα από την υλοποίηση των προτάσεων μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών, ανάλογα με την εκάστοτε εκπαιδευτική κατάσταση και τον αυτόνομο προγραμματισμό δράσης σε επίπεδο σχολείου.

6. ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Σκοπός και στόχοι

Σκοπός της καταγραφής δεικτών της κινητικής και σωματικής ανάπτυξης είναι ο έλεγχος της φυσιολογικής και αρμονικής ανάπτυξης των μαθητών. Ο έλεγχος και η αξιολόγηση της αναπτυξιακής πορείας αποτελεί μια δεξιότητα που επιδιώκεται να αναπτυχθεί στους μαθητές και ταυτόχρονα μια χρήσιμη πληροφορία προς τους γονείς που αφορά την ανάπτυξη των παιδιών τους. Ο απώτερος σκοπός της καταγραφής είναι η αφύπνιση του ενδιαφέροντος από γονείς και μαθητές για την ισόρροπη κινητική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών, καθώς και η φροντίδα για τη διακύμανση των δεικτών σε φυσιολογικά και «ευνοϊκά» όρια για την υγεία τους.

Οι στόχοι της καταγραφής δεικτών της κινητικής και σωματικής ανάπτυξης επικεντρώνονται στη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης της κινητικής επάρκειας, της φυσικής δραστηριότητας και της σωματικής σύστασης των μαθητών. Αφορούν στο ενδιαφέρον για τη φυσιολογική ανάπτυξη, την προληπτική φροντίδα υγείας και δεν συνδέονται με την αξιολόγηση και τη βαθμολογία των μαθητών στη Φυσική Αγωγή.

1. Γενικές κατευθύνσεις

Ήδη το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και η Γ.Γ. Αθλητισμού, στα πλαίσια της ανάπτυξης των προγραμμάτων «*Άθληση για όλους*», αναπτύσσουν έρευνα «Σωματομετρικής και Διατροφικής αξιολόγησης», στο σύνολο των παιδιών της Γ' τάξης του Δημοτικού. Σκοπός είναι η αξιολόγηση σημαντικών δεικτών υγείας τους, η βελτίωση των διατροφικών τους συνθηκών και της υγείας τους.

7.ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΝΕΑ Ή ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΓΝΩΣΤΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ & ΑΘΛΗΜΑΤΑ ΑΜΕΑ

1. Σκοπός και στόχοι

Ο σκοπός αυτής της διάστασης του Αναλυτικού Προγράμματος της Φ.Α. είναι α) η γνωριμία των μαθητών με νέα ή λιγότερο διαδεδομένα αθλήματα (τουλάχιστον στη χώρα μας), και β) η γνωριμία με αθλήματα των ΑμΕΑ. Απώτερη επιδίωξη είναι οι μαθητές να αποκτήσουν εμπειρίες από: α) σπορ που δεν θα είχαν εύκολα την ευκαιρία να γνωρίσουν εκτός σχολείου και να ασχοληθούν μ' αυτά στις περιπτώσεις που κρίνουν ότι ταιριάζουν στις ικανότητες και τις ιδιαίτερες κλίσεις τους, και β) να γνωρίσουν σπορ των ΑμΕΑ και να ευαισθητοποιηθούν στις ιδιαιτερότητες των ατόμων της κατηγορίας αυτής.

Ως επιμέρους στόχοι επίτευξης ορίζονται οι παρακάτω:

1. Στο *γνωστικό τομέα*: Να αναπτύξουν οι μαθητές/τριες βασικές γνώσεις (για την ιστορία, το σκοπό/κανονισμούς, τις δυνατότητες που προσφέρονται στη χώρα μας) μέσα από την ενασχόλησή τους, και να κατανοήσουν τις βασικές αρχές εκτέλεσης (κανονισμών και τακτικής) νέων ή λιγότερων διαδεδομένων αθλημάτων καθώς και σπορ των ΑμΕΑ.

2. Στον *ψυχοκινητικό τομέα* : Να επιδιώκεται η ευχαρίστηση των μαθητών/τριών από την εκτέλεση των βασικών τεχνικών εκτέλεσης νέων ή λιγότερων διαδεδομένων αθλημάτων καθώς και σπορ των ΑμΕΑ.

3. Στο *συναισθηματικό τομέα* : Να αποκτήσουν α) θετική στάση για την ενασχόλησή τους με νέες μορφές κίνησης και σπορ, β) αυτοπεποίθηση στην ικανότητά τους να ανταποκριθούν στις βασικές απαιτήσεις αυτών των σπορ.

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων πρέπει να επιδιώκεται μέσα από διδακτικές πρακτικές, περιεχόμενα και δράσεις που ταιριάζουν : α) στα ιδιαίτερα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και προτιμήσεις των μαθητών των τάξεων Γ' & Δ', και β) στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τις υποδομές, την ύπαρξη σχετικών φορέων που αναπτύσσουν τέτοια σπορ, και τις γενικότερες δυνατότητες που προσφέρονται στην περιοχή όπου βρίσκεται το κάθε σχολείο

2. Περιεχόμενο

Τα περιεχόμενα διδασκαλίας αυτής της διάστασης του Α.Π. και σ' αυτή την περίπτωση δεν μπορούν να οριστούν με ακρίβεια λόγω της μεγάλης διαφοράς μεταξύ των σχολείων της επικράτειας σε ευκαιρίες για πρόσβαση σε λιγότερο διαδεδομένα σπορ αλλά και της ιδιαίτερης γνώσης των ΚΦΑ στη διδασκαλία τους. Για αυτό το λόγο θα παρουσιαστεί μόνο ένα περίγραμμα των πιθανών επιλογών και γενικές κατευθυντήριες οδηγίες. Κάθε διδάσκων, κατά περίπτωση, θα αποφασίσει για τις επιλογές και τον προγραμματισμό των δράσεων με βάση τις δικές του γνώσεις και προτιμήσεις, καθώς και τις προσφερόμενες επιλογές από τοπικούς κρατικούς ή ιδιωτικούς φορείς. Σημειώνεται ότι όλες οι δράσεις του μαθήματος πρέπει να υλοποιούνται εντός του σχολείου, στο πλαίσιο του μαθήματος και όχι ως σχέδιο εργασίας. Αυτό βέβαια δεν αποκλείει την πρόσκληση ειδικών, προπονητών, αθλητών, παραγόντων, στο σχολείο για επίδειξη αυτών των σπορ στους μαθητές.

Νέα ή λιγότερο διαδεδομένα σπορ

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Ατομικά και ομαδικά αθλήματα που δεν καλλιεργούνται συστηματικά στην Ελλάδα (για παράδειγμα το μπέιζ-μπολ, το κρίκετ, το ράγκμπι, το σοφτ-μπολ, το σκουός κ.ά.),

- Ατομικά και ομαδικά αθλήματα τα οποία είναι λιγότερο διαδεδομένα στην Ελλάδα, αλλά αναπτύσσονται κυρίως μέσω ομοσπονδιών ή άλλων φορέων στη χώρα μας (σπορ ρακέτας, σπορ επαφής, πολεμικές τέχνες, σπορ ακρίβειας κ.ά.).

Σπορ ΑμΕΑ

- Τα σπορ που αντιπροσωπεύονται στο επίσημο αγωνιστικό πρόγραμμα των ΑμΕΑ (παραολυμπιακό πρόγραμμα).
- Υπάρχει επίσης η δυνατότητα επίδειξης παραολυμπιακών αθλημάτων και η συμμετοχή των μαθητών σε αυτά. Επίσης, μπορεί να γίνει τροποποίηση επιλεγμένων παραολυμπιακών αθλημάτων ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή τους στο περιβάλλον του σχολείου.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι:

α) Στη διδασκαλία αυτών των αθλημάτων πρέπει να εφαρμόζεται μια ολιστική διδακτική προσέγγιση όπου ο μαθητής θα συμμετέχει ενεργά, θα αποκτά πρακτική εμπειρία της δραστηριότητας παράλληλα με τις βασικές γνώσεις σε κανονισμούς και τακτική.

β) Ο ΚΦΑ είναι σημαντικό να δημιουργήσει ένα φάκελο με το απαραίτητο υλικό διδασκαλίας (σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή) για την υλοποίηση του μαθήματος για κάθε περίπτωση αθλήματος ξεχωριστά.

γ) Οι μαθητές πρέπει να εμπλέκονται ενεργά σε αποφάσεις που αφορούν στις προσφερόμενες επιλογές σε αθλήματα, ανταποκρινόμενοι, υπό την καθοδήγηση του διδάσκοντα, στα καθήκοντα που απορρέουν από τις δραστηριότητες που αποφάσισαν και επέλεξαν. Σκοπός είναι να εμπλακούν ενεργά και να βιώσουν τη χαρά της συμμετοχής σ' ένα νέο ή άγνωστο σπορ.

- Το σχολείο πρέπει να είναι σε επαφή με τα οργανωμένα σπορ της ευρύτερης κοινότητας και των σπορ των ΑμΕΑ, και να επιδιώκει τη συνεργασία με τους συγκεκριμένους αθλητικούς φορείς. Παράγοντες, προπονητές και αθλητές αυτής της κατηγορίας των σπορ μπορεί να είναι οι βασικοί συντελεστές για τη γνωριμία των μαθητών με λιγότερο γνωστά σπορ. Για αυτό πρέπει να ζητείται η συνδρομή τους σε περιπτώσεις όπου μπορούν να βοηθήσουν με την παρουσία, τις γνώσεις ή την τέχνη τους.

- Όπου είναι δυνατό να μπορούν να γίνονται κοινά προγράμματα/ημερήσιες γυμνάσεις/αγώνες με τα ΑμΕΑ.

- Που θα βρεθεί το σχετικό υλικό διδασκαλίας για την οργάνωση του φακέλου και τα μέσα για τη διεξαγωγή της διδακτικής αυτής ενότητας;

- Με την άμεση επαφή με τις αντίστοιχες ομοσπονδίες (για τα αθλήματα που υπάρχουν στη χώρα μας) ή τους αθλητικούς συλλόγους.

- Μέσω σχετικών ιστοσελίδων.

- Μέσω εντύπων και βιβλίων που ασχολούνται με αυτά τα αθλήματα.

- Μέσω άλλων φορέων που πιθανά προωθούν τα συγκεκριμένα σπορ (ΤΕΦΑΑ, κοινότητες αλλοδαπών που βρίσκονται χρόνια στη χώρα μας και καλλιεργούν τα συγκεκριμένα αθλήματα κ.ά.).

- Μέσω της Παραολυμπιακής Επιτροπής.

Σε σχέση με τα αναγκαία μέσα και υλικά για τη διεξαγωγή του μαθήματος στα συγκεκριμένα αθλήματα, ο ΚΦΑ πρέπει από τη αρχή της χρονιάς να μεριμνήσει για την εύρεσή τους (δημιουργία τροποποιημένων οργάνων, αγορά πρωτότυπων ή δανεισμό τους από φορείς ή σχολεία που ήδη ασχολήθηκαν με τα συγκεκριμένα σπορ) .

Αξιολόγηση

Η πρόοδος και η επίτευξη των μαθητών και σ' αυτή τη διάσταση του μαθήματος πρέπει να αξιολογείται με βάση τους επιδιωκόμενους στόχους που τέθηκαν εξ αρχής (βλ. αρχή του παραρτήματος), σε σχέση με:

1. Τη μάθηση και κατανόηση (γνωστική/αντιληπτική διάσταση)
2. Την απόδοση και την επάρκεια στην τεχνική εκτέλεση (ψυχοκινητική διάσταση)
3. Τη συμπεριφορά (κοινωνική-συμπεριφορική διάσταση)
4. Τις στάσεις και την αυτοπεποίθηση (συναισθηματική διάσταση)

Συνεπώς η αξιολόγηση της μάθησης των μαθητών θα γίνει με διαδικασίες ανάλογες μ' αυτές που αναφέρθηκαν στο προηγούμενο παράρτημα.